

Hanuš, Jiří

Jaroslav Kudrna

In: Fasora, Lukáš; Čermin, Jan; Čerminová, Jana; Hanuš, Jiří; Málíková, Michaela. *Sto tváří, sto příběhů : vybrané osobnosti v dějinách Filozofické fakulty Masarykovy univerzity*. Vydání první Masarykova univerzita, 2020, pp. 220-221

ISBN 978-80-210-9382-9; ISBN 978-80-210-9605-9 (online ; pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/143111>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Jaroslav Kudrna

Národnost: česká

Datum narození: 31. října 1926

Místo narození: Vlkanov

Datum úmrtí: 21. března 1996

Místo úmrtí: Brno

Akademické působení

Jaroslav Kudrna patřil k nejvzdělanějším a současně nejzajímavějším historikům na Filozofické fakultě MU (UJEP), byl bytostným marxistou s celoživotním zájmem o „buržoazní vědy“.

Narodil se do učitelské rodiny v malé vesnici Vlkanově na Ledčsku v české části Českomoravské vrchoviny. Maturoval na gymnáziu v Chrudimi v roce 1945 a poté začal studovat historii, italštinu a španělštinu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Záhy se u něj projevil jazykový talent a zájem o teoretické otázky, zejména o dějiny myšlení. Na brněnskou filozofickou fakultu nastoupil v roce 1953, po učitelském působení na středních školách v Karlových Varech. Byl přijat na vědecké místo aspiranta obecných dějin středověku – tento obor patřil k profilovým až do konce jeho pedagogického a vědeckého působení. Zabýval se totiž tzv. barbarskými zákoníky v jižním Německu (bavorským a alemanským), což vyžadovalo značnou intelektuální a jazykovou erudici. Kandidátskou práci na toto téma obhájil v Praze. Brzy se však začal zabývat i jinými oblastmi výzkumu; jednalo se především o filozofické myšlení 19. století (Hegel) a italské renesance (Vico, Machiavelli, Guicciardini, Marsilius z Padovy). Kariéra Jaroslava Kudrny se též projevila na instituční úrovni – v letech 1966–1969 působil jako proděkan FF pro vědeckovýzkumnou činnost a v následujících čtyřech letech (tedy v době nastupující normalizace) vedl týž resort jako prorektor univerzity.

Výběr z díla

Jaroslav Kudrna byl ve své době proslulým autorem skript, která byla psána ovšem spíše jako vědecká díla. Pro studenty představovala vysoko nastavenou laťku, a to zejména pro poměrně komplikovaný styl psaní, kterým byl jejich autor pověstný. Dnes by si tento styl zasloužil odbornou analýzu, a to po stránce odborné i jazykové. Kudrna tímto žánrem pokryl všechny oblasti svého odborného studia: barbarské zákoníky (*Úvod do problematiky pramenů raného feudalismu v západní Evropě*, 1957); německé, italské, francouzské a španělské dějiny (*Materiály k německým dějinám ve středověku*, 1958; *Materiály k dějinám středověkého Španělska*, 1971; *Dějiny středověké Francie*, 1974 aj.); dějiny dějepisectví (*Čítanka k dějinám dějepisectví*, spolu s J. Petráněm, 1983); italskou renesanci v širokých souvislostech (*Politické a historické názory italské renesance*, 1972). Tato skripta byla v průběhu času autorem inovována a stále znovu vydávána: byla využívána například na jazykových katedrách jako doporučená literatura ke studiu kultury a dějin západoevropských států. Fenomén skript dosáhl v činnosti Jaroslava Kudrny jeden ze svých vrcholů. Spojovaly učební text s monografií, čímž vytvářely specifický žánr.

Evaluace

Jaroslav Kudrna byl rozhodně myšlenkově inspirujícím profesorem (titul získal v roce 1968) a jeho texty a občasné rozhovory zůstávají i po letech podnětné. Protože se dokázal přizpůsobit poměrům panujícím jak před okupací 1968, tak po ní, mohl i ojedinele vycestovat do zahraničí, zejména na italské vědecké kongresy, což mu zprostředkovalo nejen plodnou konfrontaci se západní vědou, ale i zisk jistého společenského rozhledu, který mu umožňoval výrazně převyšovat fakultní prostředí. Tento rozhled například dokládají jeho rozhovory z počátku 70. let pro univerzitní časopisy, v nichž se kompetentně vyjadřoval k otázkám italského školství, jeho reforem, nové levice a marxismu na Západě. Kudrna představuje typ marxistického intelektuála, který se udržel ve svých pozicích na fakultě díky svému talentu, pracovitosti a určité profesorské „jinakosti“. Svou roli zde ale sehrála i ochota ke kompromisům a ústupkům vzhledem k panujícímu režimu, který byl mnohokrát v rozporu i se svou vlastní ideologií, již Kudrna v podstatě sdílel. Zůstává tak v paměti filozofické fakulty, a zejména jejího historického ústavu, jako kontroverzní postava, jejíž vědecká erudice je však nezpochybnitelná. Patří k lidem, na něž pamětníci rádi vzpomínají, mimo jiné pro jeho způsob vyjadřování a profesorsky nepraktický životní styl, který se projevoval například při studentských exkurzích do (socialistického) zahraničí.

Prameny a literatura

KUDRNA, Jaroslav. *Historie, filozofie, politika v NSR*. Praha: Nakl. Politické literatury, 1964.

KUDRNA, Jaroslav. *Stát a společnost na úsvitě italské renesance*. Praha: ČSAV, 1964.

KUDRNA, Jaroslav. *Studie k Hegelovu pojetí historie*. Praha: ČSAV, 1964.

KUDRNA, Jaroslav. *K otázce jednoty Machiavelliho díla*. Praha: Karolinum, 1965.

KUDRNA, Jaroslav. *Machiavelli a Guicciardini. K typologii historickopolitického myšlení pozdní italské renesance*. Brno: UJEP, 1967.

KUDRNA, Jaroslav. *Kapitoly z dějin historiografie a filozofie dějin*. Brno: UJEP, 1972.

KUDRNA, Jaroslav. *Ke kritice pozitivismu v současné buržoazní německé, francouzské a italské historiografii 19., 20. stol.* Brno: UJEP, 1983.

KUDRNA, Jaroslav a kol. *Průvodce dějinami evropského myšlení*. Praha: Panorama, 1985.